

Závěrečné rady II. (O bdělosti)

Bud'te střízliví! Bud'te bdělí! Váš protivník, d'ábel, obchází jako 'lev řvoucí' a hledá, koho by pohltil.
(1Pt 5:8)

1. čtení: Matouš 24:36-44

Hlavní čtení: 1. Petrova 5:8-11

Milí bratři, milé sestry, vánoční svátky už klepou na dveře, a tak dnes začnu trochu tematicky:

- **Synáčku! No, co ještě? Bud' opatrný. Dobrá. A nezapomeň na mě. Dobrá. Vždycky pomáhej slabším. Dobrá. A starším ustupuj! Dobrá.**

Zněl vám tento rozhovor povědomě? Mnozí z vás jste jistě poznali, že tímto způsobem vyprovázela matka svého syna Ivana do světa. Ano, je to z pohádky Mrazík. Nutno podotknout, že Ivan se dobrých rad na cestu, které dostal od své maminky, vůbec nedržel. A proto se z něj na čas stal člověk s medvědí hlavou.

Apoštol Petr nám také v závěru svého dopisu dává dobré rady. Tu první jsme podrobně probrali minulou neděli. Zněla takto:

- *Všechnu svou starost vložte na něj, neboť mu na vás záleží.*

I.

Druhé Petrově radě se budeme věnovat dnes. A předesílám, že z nikoho z nás, i pokud se těchto doporučení držet nebude, se medvěd nestane. Ale každému, kdo nad jeho radou mávne s pohrdáním rukou, se jako křesťanovi bude žít v tomto světě hůř, mnohem hůř. Jsou to tedy dobré rady, které nám mají v posledku usnadnit život. Ta rada apoštola Petra zní:

- **⁸ Bud'te střízliví! Bud'te bdělí! Váš protivník, d'ábel, obchází jako 'lev řvoucí' a hledá, koho by pohltil. ⁹ Vzepřete se mu, zakotvení ve víře, a pamatujte, že vaši bratři všude ve světě procházejí týmž utrpením jako vy.**

Je opravdu až zarážející, jak často se v Novém zákoně objevuje výzva ke střízlivosti a bdělosti. Jakoby snad první učedníci měli problémy s nadužíváním alkoholu... To samozřejmě ne. Nový zákon nevaruje totiž před opilostí, kterou vám přivodí pár skleniček vína. Myslí se zde na duchovní střízlivost, duchovní bdělost. I když: O tuto duchovní bdělost a ostražitost vcelku snadno můžeme přijít třeba právě užíváním alkoholu... Poslechněme si našeho Pána Ježíše:

- *Bděte tedy, protože nevíte, v který den váš Pán přijde. Uvažte přece: Kdyby hospodář věděl, v kterou noční hodinu přijde zloděj, bděl by a zabránil by mu vloupat se do domu.*
(Mt 24:42n)

Z tohoto Ježíšova varování je silně cítit naléhavost. Po Kristově vzkříšení se svět nachází v poslední fázi bez ohledu na to, jak dlouho tato poslední fáze bude ještě trvat. To si zvláště v adventním čase připomínáme neděli co neděli. Žijeme tedy v posledním období před tím, než znovu přijde Pán Ježíš, tentokrát ve své slávě a moci. Jenže tato *doba konce*, jak ji někdy nazýváme, nebude vždycky jen procházkou růžovým sadem. Bude to temné a těžké období. Tlak na křesťany bude pravděpodobně stoupat ze všech stran. Proto Pán Ježíš své učedníky nabádá:

- *Bděte tedy, protože neznáte den ani hodinu.* (Mt 25:13)

A stejně mluví i jeho apoštolové. Třeba apoštol Pavel píše:

- ⁵ *Vy všichni jste synové světla a synové dne. Nepatříme noci ani temnotě. ⁶ Nespěme tedy jako ostatní, nýbrž bděme a bud'me střízliví. ⁷ Ti, kdo spí, spí v noci, a kdo se opíjejí, opíjejí se v noci. ⁸ My však, kteří patříme dni, bud'me střízliví, oblecme si víru a lásku jako pancíř a naději na spásu jako přílbu. ⁹ Vždyť Bůh nás neurčil k tomu, abychom propadli jeho hněvu, nýbrž abychom došli spásy skrze našeho Pána Ježíše Krista.* (1Te 5:5-9)

A apoštol Petr, autor těch dnešních dobrých rad? Bratři a sestry, ten dobře ví, co to znamená usnout tehdy, kdy se má bdít. Selhání v této věci prožil na vlastní kůži. Když se na Pána Ježíše vystupňoval tlak z jeho okolí, Ježíš bděl v Getsemanské zahradě chvíli před svým zatčením a vybízel své učedníky, aby bděli na modlitbách spolu s ním. Jenže oni spali, jako bys je do vody hodil. Evangelista Marek vypráví, že Ježíš

- *přišel k učedníkům a zastihl je v spánku. Řekl Petrovi: "Šimone, ty spíš? Nedokázal jsi jedinou hodinu bdít?" (Mk 14:37)*

Petr tedy moc dobře ví, jaké to je: Zklamat svého Pána v tu těžkou hodinu. A tak nás vede k tomu, abychom nešli v jeho stopách. Abychom v těch kritických okamžicích na tom byli lépe, než byl tehdy on. Abychom spíš napodobili našeho Spasitele, který přece bděl a modlil se – zatímco kolem něj nastala vláda tmy. (L 22:53)

II.

Bratři a sestry, před čím máme být ostražití? Před čím se máme držet na pozoru? Před naší vlastní slabostí a náklonností k hříchu? Jistě. A před druhými lidmi? V některých případech určitě. Ale to není všechno. Petr zmiňuje, že i sám ďábel zvýší svou aktivitu proti křesťanům, proti církvi Kristově. Bude se snažit, seč mu k tomu síly budou stačit, aby nás odtrhl od Pána Ježíše. Aby nás odvedl od toho jediného zdroje světla, pokoje, lásky a života.

Přiznám se, bratři a sestry, že o ďáblu nerad mluvím. Ne snad proto, že bych nevěřil v jeho existenci. Tak naivní zase nejsem. Ale vždycky raději mluvím o Kristu, o tom dobrém pastýři svých ovcí než o ďáblu, o tom zlém vlku, který se snaží ty Boží ovečky rozehnat a roztrhat. Dnes se tomu však vyhnout nemůžu.

Když přemýšlíme o ďáblu, zpravidla upadáme do dvou extrémů. Buď jeho moc, jeho vliv a působení přeceňujeme, nebo naopak podceňujeme.

Tak pro ty, kteří jeho schopnosti přeceňují: Písmo neříká, že Satan je druhým Bohem. Že by snad v tomto světě existoval dobrý princip (Bůh světla) a zlý princip (Bůh temnoty). A že by snad tyto dvě síly byly vyrovnané. To v žádném případě! Ďábel je padlý anděl. Kniha Zjevení (Zj 12:7) ho staví na roveň archandělu Michaelovi. Ale sám mocný Michael je ve srovnání s Hospodinem, všemohoucím Bohem, jako moucha na uchu slona. Totéž platí v případě Satana, který – i když je mocný – je pouhým stvořením. Ne Stvořitelem. Jeho moc tedy není neomezená. Jeho poznání není bezbřehé. Jeho schopnosti nejsou dokonalé. Navíc my věříme, že Kristus jeho sílu významně omezil a jeho moc umenšil. Sám náš Mistr o tom mluví, že při svém příchodu do našeho světa Satana spoutal. (Mk 3:27)

Vidět tedy za každým rohem dílo toho Zlého... Mít strach, že nás každou chvíli ohrožuje zevnitř i zvenku... Mít dojem, že kdykoli se tomu Zlému zlíbí, odtrhne nás napořád od Krista... To není biblický pohled na ďábla. Navíc takové pojetí hraničí s rouháním, bratři a sestry. Protože tím Satana povyšujeme na roveň Bohu. A to je naprosto nepřijatelné.

V našich evangelických vodách se však častěji objevuje ten druhý extrém. Kdekerý evangelík nevěří, že Satan existuje. Výroky Písma, která o jeho osobě a moci pojednávají, se snaží vyložit symbolicky a obrazně. Tito věřící nemluví o „tom Zlému“, ale o nějakém neosobním „zlu“. Nebo o tom, že zdrojem veškerého zla ve světě jsme nakonec jen my lidé.

Pokud tomu tak skutečně je, proč už jsme se, my lidé, nepolepšili? Proč jsme se už dávno nepoučili z chyb našich předků? Proč jsme si nevyhrnuli rukávy a neučinili z tohoto světa Boží království plné pokoje, lásky, radosti a štěstí? Pokud si za všechno zlo můžeme jen my sami, pokud nikdo to zlo zvnějšku nepodporuje, pokud nikdo další pod tím kotlem nepřikládá, pak se dnes rozhodněme, že od zítra budeme žít počestně, věrně, spořádaně, v lásce a porozumění, v oddanosti, vždy ochotní pomoci. Od zítra už žádná lež, žádná pomluva, žádný výsměch, žádná krádež, žádná krutost, žádná vražda, ano?

Myslím, že to je dobrá služba d'áblu, nevěřit, že existuje. To totiž výrazně podlamuje naši ostražitost. To nás ohlupuje. To nás opíjí. Pokusím se to vysvětlit na příkladu z běžného života. Naším dětem říkáme: *Nikdy si nic od neznámého člověka neber. A nikdy s ním nikam nechod' sám. Nikdy si nesedej k takovému člověku do auta.* A co na to děti? Samy naštěstí nemají zkušenost s tím, že by jim někdo neznámý nabízel bonbónky a lákal je do lesa. Ale ono se to žel čas od času děje, to my dospělí víme. A děti, byť s tím zatím nemají osobní zkušenost, dobře udělají, když se doporučení a varování rodičů budou držet. Když v tom budou důvěřovat tátovi a mámě – byť se s takovým člověkem zatím osobně nesetkaly.

My jsme také děti. My jsme Boží děti, které nebeský Otec svým slovem důrazně varuje, abychom si drželi Satana dál od těla. A byli bychom hloupí, kdybychom jeho slovo nebrali vážně. Byli bychom bláhoví, kdybychom si řekli: *Ale co, vždyť to nebude tak zlé. A kdo ví? Možná d'ábel ani neexistuje.* To by se nám mohlo šeredně vymstít.

III.

Vydejme se tedy zlatou střední cestou, kterou ukazuje Písmo. Bible nepopisuje Satana ani jako druhého Boha, ani jako přiblíženého čertíka z vánoční pohádky. Petr dnes připodobňuje d'ábla ke lvu, který svým řevem nahání hrůzu. Ke královské šelmě, která obchází a hledá, koho by pohltila.

Na chvíli se přenesme do ZOO. Stojíme právě u pavilonu lvů. Ve velké kleci se pyšně prochází to majestátní zvíře, král zvířat. Sám lev je nicméně v kleci. Dělí nás od něj tlusté železné mříže, které lev nedokáže prokousnout.

Od nás by však bylo velice nezodpovědné strkat do té klece ruku. Je to veliký lev, ne malinká kočička. Lev se nehladí. Od lva, třebaže je v kleci, si člověk musí udržovat obezřetný odstup. Na druhou stranu: Nemusíme se zrovna pomočit strachy, když se k nám přiblíží. On je přece v kleci. Když si ho budeme držet od těla, nemůže nám nic špatného udělat. Kristus do té klece d'ábla zavřel. On si nemůže dělat, co se mu zlíbí. Nicméně pořád je smrtelně nebezpečný, o tom není pochyb. Pořád nás chce a může připravit o život věčný, tedy o životodárný vztah s Kristem. Proto: Zakotveni ve víře se máme držet blízko toho silnějšího a mocnějšího.

IV.

Bratři a sestry, Satan na nás útočí především skrze různá vnější i vnitřní pokušení. My ta pokušení musíme v první řadě rozpoznat. Musíme je vidět střízlivě. On totiž užívá na každého z nás jinou taktiku. Myslím si, že on ví o některých našich slabínách, z kterých se snaží rozdmýchat opravdové peklo.

Někdo má problém udržet na uzdě svou sexualitu. Někdo jiný zase neudrží jazyk za zuby a vždycky všechno s prominutím vyžvaní. Jiný má zase sklón hromadit majetek, majetek a zase jen majetek. Další se dme pýchou nad tím, co všechno vykonal, čím vším přispěl k dobrému chodu rodiny, firmy, obce, společnosti. Někdo zápasí se svou leností. A někdo jiný zase se svou nepostradatelností, a tak je vždycky všude a u ničeho nesmí chybět. Další zase nemá rád své blízké a vždycky se na nich snaží najít nějakou skvrnku. Někdo jiný má zase své blízké tak moc rád, že by pro ně byl schopen dokonce i Boha zapřít.

Mohl bych pokračovat do nekonečna – a stejně bych nevyjmenoval všechny lidské slabosti. Prakticky kde co v našem životě může d'ábel ještě umocnit, rozfoukat pořádný oheň jen ze žhavých uhlíků. V čem jsi tedy slabý, člověče? V čem selháváš? Pravdivě se podívej na svůj život. Zamysli se nad sebou před Boží tváří. Pros Hospodina, aby ti dal nahlédnout do toho, v čem opravdu chybuješ. A garantuji vám: Každý z nás něco najde, bude-li k sobě upřímný.

A když to najdu, co potom? Mám se úporně snažit to změnit? Mám sám sebe napravovat? Ano i ne. Především se nesnažme to změnit sami od sebe. Svěřme se Bohu do rukou. Odevzdejme jemu naše slabosti. Odevzdejme mu ty oblasti života, ve kterých opakovaně prohráváme. Prosme Boha upřímně o podporu, o posilu, o ochranu. Toto znamená *vzepřít se d'áblu*, bratři a sestry. Toto znamená *postavit se mu ve víře*: Nechat se chránit i posilnit tím, který je mnohem silnější a mocnější.

V.

A zabere to? Na to odpověď neznám. Nevím, zda to zabere hned. Nebo později. Nebo až za delší čas, budeme-li trpěliví a důslední. Z Písma však víme, že to jednou zabere. Až se Kristus rozhodne přijít mezi nás a ten starý a prolhaný svůdce celého lidstva s konečnou platností vezme za své. Tehdy to určitě zabere. A právě o tomto okamžiku konečné záchrany a očištění od všeho zlého mluví Petr úplně nakonec:

- ¹⁰ *A Bůh veškeré milosti, který vás povolal ke své věčné slávě v Kristu, po krátkém utrpení vás obnoví, utvrdí, posílí a postaví na pevný základ.* ¹¹ *Jemu náleží panství na věky věků! Amen.* (1Pt 5:8-11)

Bůh ví, čím vším procházíme. On také ví, co nás trápí nejvíce. On vidí a slyší, že se trápíme tím, že jsme slabí a křehcí. Neslibuje nám, že v tomto životě budeme úplně prosti všech nástrah a lstí toho Zlého. V tomto světě totiž existuje jen jedna možnost, jak dosáhnout toho, aby na nás Satan přestal útočit. Ale tou cestou se nikdo z nás jistě vydat nechce, bratři a sestry. *Přestaň zápasit, přestaň bojovat, vzdej se Krista, zřekni se svého Spasitele – a budeš žít ve sladkém nevědomí a falešném klidu. Přejdi na stranu nepřítele a staň se jeho přítelem a vazalem.* Ovšem to rozhodně není vhodná cesta pro nás. To je ta nejhorší cesta vůbec. To je cesta smrti.

Ne boje a zápasy, ale vzpírání se Zlému a tisknutí se k dobrému Bohu, to nás bude provázet po celý život. Ale jednou ty boje skončí, slibuje nám Bůh. Jednou nás Hospodin obnoví, utvrdí, posílí a postaví na pevný základ. Tím základem nebude nikdo jiný než náš Pán – Ježíš Kristus. Do té doby: Jen na něm znovu a znovu zkoušejme postavit naše životy.

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, přiznáváme ti dnes, že je při nás ještě mnoho slabosti. Že jsme křehcí, náchylní ke zlému. Každý z nás v něčem jiném – a přitom my všichni bez výjimky. Prosíme tě, abys prosvítil náš život. Abys nám ukázal, kde jsou naše nejslabší stránky. A abys nás posílil a ochraňoval před útoky toho Zlého. Před útoky toho, kterého jsi, jak věříme, už ranil. Vyhližíme, Pane, den tvé spásy. Den, kdy toho, kterého jsi smrtelně ranil, konečně dorazíš. Amen.*